

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

«Затверджую»
Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
« 20 14 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання етики та естетики

Спеціальність 7.02020501 «Образотворче мистецтво»

Інститут суспільства

2013-2014 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

«Затверджую»

Проректор

з науково-методичної

та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« ____ » _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання етики та естетики

Спеціальність 7.02020501 «Образотворче мистецтво»

Інститут суспільства

2013-2014 навчальний рік

Робоча програма **Методика викладання етики і естетики** для студентів денної форми навчання галузі знань 0202 «Мистецтво» напряму підготовки 7.02020501 «Образотворче мистецтво»

Розробник: доктор філософських наук, професор кафедри філософії КУ імені Бориса Грінченка Ковальчук Н.Д.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії
Протокол від « » _____ 2013 р. № ____

Завідувач
Кафедри філософії _____ Александрова О.С.

©Ковальчук Н.Д., 2013
©Київський університет імені
Бориса Грінченка, 2013

Укладач: Ковальчук Наталія Дмитрівна, доктор філософських наук, професор кафедри філософії Київського університету імені Бориса Грінченка.

Методика викладання етики і естетики. Навчальна програма за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу / Укл. Н.Д. Ковальчук. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2012.

Рецензенти:

Горбань Олександр Володимирович, доктор філософських наук, професор кафедри соціальної філософії і соціології філософського факультету Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського

Стадник Микола Миколайович, доктор філософських наук, професор кафедри філософії Київського університету імені Бориса Грінченка.

Навчальна програма складена за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Вона містить: опис предмета навчального курсу; програму курсу, структуру залікового кредиту; теми, плани та рекомендовану літературу до семінарських завдань; методичний блок; методичні рекомендації до написання ІНДЗ; завдання для самостійної роботи, навчальний проект, критерії оцінювання; розподіл балів.

©Ковальчук Н.Д., 2012
©Київський університет імені
Бориса Грінченка, 2012

Зміст

Пояснювальна записка.....	5
1. Структура програми навчального курсу.....	8
Опис навчальної дисципліни	9
2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	10
3. Змістові модулі.....	11
4. Теми лекцій	14
5. Теми семінарських занять.....	15
6. Навчально-методична карта дисциплін	17
7. Завдання для самостійної роботи	18
8. Карта самостійної роботи студента.....	20
9. Навчальний проект. Індивідуальне навчально-дослідне завдання.....	21
10. Орієнтовні теми повчально-дослідного завдання.....	22
11. Орієнтовні питання до модульних контрольних робіт.....	23
12. Орієнтовні питання до модульного контрольного заліку з курсу.....	24
13. Методи навчання.....	27
14. Методи оцінювання.....	27
15. Розподіл балів, що присвоюються студентами.....	30
16. Методичне забезпечення.....	31
17. Рекомендована література.....	32

Пояснювальна записка

Вступ. Навчальний курс «Методика викладання етики та естетики» - інтегрований. Концепція гуманізації та гуманітаризації освіти передбачає викладання дисциплін філософсько-гуманітарного циклу, зокрема етики, естетики. Методика викладання забезпечує не тільки формування знань, морально-етичних і естетичних якостей, в першу чергу у тих, хто навчає і виховує. Вона також формує вміння навчити, здатність прищепити, виховувати ці якості в учнів, підростаючого покоління.

Першочерговим завданням є формування цілісного погляду учнів на світ як єдине взаємопов'язане ціле. Навчальний курс побудований на пошуках засобів, які сприяють цілісному розвитку сенсорної, емоційної і інтелектуальної сфер особистості учня. Розв'язання цих проблем і зумовлює пошук нових форм і методів викладання.

Основні завдання курсу:

1. Виховання почуттів власної гідності, любові до рідного краю, дому, мови, культури, історії;
2. Ознайомлення з етичними нормами спілкування, формування мовленнєвої поведінки, загальнолюдських якостей;
3. Формувати естетичного почуття, естетичного смаку;
4. Знайомити учнів з кращими мистецькими зразками, з українською національною культурою;

Вирішення цих завдань не можливе без врахувань вікових особливостей школярів, їх потреб, інтересів, захоплень;

Все це дозволить формувати естетично-художній рівень діяльності школярів;

Студент повинен знати:

1. Сутність етики і моралі, функції моралі;
2. Основні етичні категорії, структуру моралі і моральної свідомості;
3. Моральний аспект етнопедагогіки;
4. Етикет, виміри людського спілкування;
5. Особливість естетичного змісту;
6. Основні категорії естетики;
7. Закономірності художнього розвитку;
8. Українське національне мистецтво; мистецтво, як засіб формування суспільної свідомості.
9. Психолого-педагогічні характеристики учня.
10. Дидактичні принципи навчання, методологію виховання сучасної людини.

Вміти:

1. Використовувати на практиці знання з предметів: етики, художньо-естетичного циклу, історії, психології і педагогіки.
2. Формувати на основі вимог шкільних програм з «Етики» та «Естетики» основи етикету, вміння спілкуватися з старшими, молодшими, ровесниками, вміти поводитися в громадських місцях, культурних закладах.

3. Вміти залучати учнів до сфери прекрасного, естетичного, стимулювати їх естетичну діяльність.

Курс «Методика викладання етики та естетики» складається з тематичних блоків: «Етика» 5-6 кл. ЗОШ; «Основи естетики» 10-11 кл. ЗОШ. При вивченні тем найголовніше реалізувати міжпредметні зв'язки та принцип наступності між початковою, основною та старшою школою.

Результатами освітньої підготовки учнів мають стати:

- уявлення: про соціальні норми, міжособистісні стосунки, самостійність кожної людини, естетичний аспект буття людини, суспільства; про мистецтво і художню творчість.
- знання: цінностей в житті людини, історичність світогляду людини, роль науки, культури в житті, поняття обов'язку і відповідальності, цінностей країнського суспільства, правил етикету.
- уміння аналізувати власний досвід спілкування, вирізняти моральність і аморальність.

Метою курсу є створення умов для формування моральних цінностей і орієнтирів особистості; моральної культури і поведінки учня, уміння відчувати красу і художню її передавати.

Загальну мету дають реалізувати такі завдання:

- поглиблення знань учнів про моральні взаємини в суспільстві, про культуру поведінки; культурну спадщину суспільства, зокрема, художню;
- удосконалення вмінь виявляти: ввічливість, повагу, терпимість, дружелюбність;
- вміння здійснення вибору у складних життєвих ситуаціях, орієнтуючись на моральні цінності;
- формування позитивного ставлення й мотивацію до застосування моделей поведінки, орієнтованих на моральні цінності українського суспільства;
- збагачення свого досвіду естетичного пізнання і розуміння значення художнього в житті людини і суспільства;

- стимулювання пізнавального інтересу до морально-етичних знань, до основ національної культури.

Курс «Методика викладання етики і естетики» орієнтовано на набуття учнями ключових компетентностей, насамперед громадянської, соціальної, загальнокультурної, навчальної (уміння навчатися).

Розв'язання завдань, що стають перед вчителями, які викладатимуть курси «Етика», основи естетики забезпечуються рівномірним засвоєнням змісту, відображеного в навчальній програмі; організація навчання повинне базуватись на інтерактивних технологіях. Інтерактивні технології: передбачають застосування методу модулювання реальних життєвих ситуацій, рольових ігор і та ін., спрямованих на спільне розв'язання проблеми. Принципово важливою є орієнтація на розвиток творчої активності, творчого мислення, здатність до адекватної діяльності в різних умовах.

Структура програми навчального курсу
Методика викладання етики та естетики

1. Опис предмета навчального курсу

Підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ESTS: 1 Модуль 2	0202 «Мистецтво» 7.02020501 «Образотворче мистецтво» Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Спеціаліст»	Рік підготовки обов'язковий: 5 Семестр: 2
Модуль: Модуль I аудиторна робота, навчально-дослідне завдання. Модуль II аудиторна робота, модульна контрольна робота, самостійна робота		Лекції: 6 годин Семінари: 6 годин Індивідуальна робота: 2 години. Самостійна робота: 20 годин
Загальна кількість годин: 36 Зміст навчального матеріалу структурований по 2-х змістовних модулях	Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст	Вид контролю: залік

Курс є інтегрованим, практичним до програми професійної підготовки студента. Навчальна дисципліна «Методика викладання етики і естетики» розкриває сутнісний зв'язок з предметами художньо-естетичного циклу. Вона забезпечує не тільки формування морально етичних якостей, але й формує естетично-художній рівень. Курс розкриває суть дидактичних принципів інтерактивних методів викладання, які забезпечують відповідний рівень знань, умінь і навичок, які сприяють розвитку емоційної і інтелектуальної сфер для цілісного сприйняття і освоєння світу за законами добра, розуму і краси.

Тематичний план навчальної дисципліни

№ п/п	Назва теоретичних розділів	Кількість годин						
		р а з о м	а у д и т о р н и х	л е к ц і й	с е м і н а р с ь к и х	І н д и в і д у а л ь н а р р о б о т а	с а м о с т і й н а р р о б о т а	м о д у л ь н и й к о н т р о л ь
Змістовий модуль I Методика викладання етики								
1.	Предмет і завдання методики викладання етики і естетики. Предмет і завдання методики викладання етики.	7	3	2		1	4	
2.	Методика вивчення теми: «Моральні цінності у сучасному світі».	6	3	2		1	3	
3.	Методика вивчення теми: «Моральні виміри спілкування».	5	3	2		1	2	
4.	Культура спілкування і етикет.	4	2		2		2	
Змістовий модуль II Методика викладання естетики								
1	Методика викладання естетики. Естетичне виховання.	7	3	2		1	4	

2	Видова специфіка мистецтва.	5	2		2		3	
	Модульний контроль	2	2					2
Разом за навчальним планом		36	14	6	6	2	18	2

Змістовий модуль I

Методика викладання етики

Тема 1. Предмет і завдання методики викладання етики та естетики. Значення предмету в контексті гуманізації і гуманітаризації освіти. Моральне виховання – запорука становлення особистості і її самореалізації. “Основи етики” 1-3 кл. (Основи етикету 13 год. Етика спілкування і взаємин). Навчальний предмет “Етика в 5-6 кл. загальноосвітньої школи). Для чого ми вивчаємо етику. Коли виникла мораль. “Мораль” і “моральність”. Основні завдання етики. Структура і функції моралі.

Література:

1. Гусейнов А.А., Аноресян Р.Г. Етика. – Москва, 2000.
2. Зеленкова И.Л., Беяева Е.В. етика. Учебник для вузов. – Ростов-на-Дону, 1998.
3. Малахов В.А. Етика. Курс лекцій. – К., 2004.
4. Мартилюк О., Гісем О. Етика. Робочий зошит 5 кл. – Харків, 2006.
5. Мартилюк О., Гісем О. Етика. робочий зошит 6 кл. – Харків, 2006.
6. Мовчан В.І. Історія і теорія етики. Курс лекцій. Навчальний посібник. – Дрогобич, 2003.
7. Програма з курсу «Етика» 5-6 клас ЗОШ. Міністерство освіти і науки України – К., 2005.
8. Тофтул М.Т. Етика. Навчальний посібник – К, 2005.

9. Филиппова В. задачи и упражнения по этике. – М., 1993.

Тема 2. Методика вивчення теми: Цінності моралі в сучасному світі. Чому моральні цінності називають життєвими орієнтирами. Поняття обов'язку: суще і належне. Як зберегти честь і гідність. Совість як центральний чинник моральної самосвідомості людини. Що таке щастя. Методика вивчення розуміння структури моральної свідомості і самосвідомості.

Література:

1. Данілевська І., Пометун О., Етика 5 кл. – К. Генеза, 2005.
2. Єфіменко В., Кундеревич О. Етика. Підручник 6 кл. – К., 2006.
3. Кон И. Открытие «Я» - М., 1978.
4. Малахов В. Етика. Курс лекцій. – К., 2004.
5. Павелкін Р. Розвиток моральної свідомості та самосвідомості в дитячому віці. – Рівне, 2004.
6. Пінчук Т.Д. Етика взаємин учителів і учнів – К. “Знання”, 1989.
7. Хоружа Л. Етична компетентність вчителя як основа реалізації гуманістичної освіти/ Шлях освіти. 2003. № 3.

Тема 3. Методика викладання теми: Моральні виміри спілкування. Як мораль регулює стосунки й спілкування з людьми. Що таке толерантність. Повага, співчуття, милосердя, любов: моральний аспект.

Література:

1. Етос і мораль у сучасному світі / Аболіна Т.Г., Єрмоленко А.М. – К., 2004.
2. Єфіменко В., Пушчеревич О. Етика. Підручник 6 кл. – К., 2006.
3. Нечволод Л. Етика. 5 кл. Матеріали до уроків. Дидактичні матеріали – Харків, 2004.
4. Педагогічна майстерність. Підручник / І. Зязюн – К. Вища школа, 1987.
5. Пойов Л. А. Десять лекцій по этике. - М., 2001.

6. Чернокозов Н.И. Профессиональная этика учителя. Книга для учителя. 2-е изд. дополн. – К., Рад.школа, 1988.

Змістовний модуль II

Методика викладання естетики

Тема 4. Методика викладання теми: Естетичне виховання як запорука гармонійного виховання особистості. Інтегровані уроки естетичного цтклу в початкових класах. Програмні вимоги з курсу “Основи естетики” 10-11 кл. Естетика в сучасній системі гуманітарного знання.

Естетика як культуротворча наука. Категорії естетики: гармонія і міра, трагічне і комічне, високе і низьке, естетичне. Методика вивчення і аналізу естетичних категорій на мистецьких зразках.

Література:

1. Борев Ю. Эстетика – М., 1989.
2. Бычков В. Эстетика. – М., 2004.
3. Гегель Г. Эстетика в 4-х томах – М., 1968 Т. 2 – 3.
4. Эстетика./ За ред. Левчук Л.Т. – К., 2000
5. Эстетика. Навчальний посібник /За ред. Лозового В.А. – Суми, 2003.
6. Эстетика./ Под ред. Радугина А.А. – М., 1998.
7. Кривцун О. Эстетика – М., 1998.
8. Левчук Л.Т., Онищенко О.І. Основи естетики. Навчальний посібник для учнів 10-11 кл. – К., 2000.
9. Лосев А.Ф. Эстетика Возрождения – М.,1978.
10. Пуставит А.В. Этика и эстетика. Наследие запада. История красоты и добра. Учебное пособие. – К., 2006.
11. Шестаков В.П. Эстетические категории. Опыт системного и исторического исследования – М. 1983.

Тема 5. Методика вивчення теми: Естетична діяльність та естетична свідомість. Структура естетичної свідомості: естетичне почуття, естетичний смак, естетичний ідеал. Роль мистецтва в розвитку естетичного почуття.

Методика вивчення сутності і значення структурних елементів естетичної свідомості на художніх та естетичний зразках.

Література:

1. Базен Жермен. История искусства от Возрождения до наших дней. – М., 1994.
2. Банфи А. Философия искусства . – М. , 1989.
3. Бібліотека шкільного світу. Інтегральні уроки з предметів естетичного циклу// Видавець Галіцина Л.Г. – К., 2006.
4. Виппер. Введение в историческое изучения искусства – М., 1988.
5. Гадамер Г.-Г. Актуальность прекрасного – М., 1991.
6. Левчук Л.Т., Онищенко О.І. Основи естетики. Навчальний посібник для учнів 10-11 кл. – К., 2000.
7. Чечель Н. Українське тетральне Відродження. – К., 1993.

4. Теми лекцій

Змістовний модуль I (6 год)

Методика викладання етики

Теми лекцій:

1. Предмет методики викладання етики та естетики в контексті гуманізації і гуманітаризації освіти. Морально-етичне виховання. Програми ЗОШ. «Основи етики» 1-3 клас, «Етика» 5-6 клас. Основні методичні вимоги та рекомендації. Для чого ми вивчаємо етику. Коли виникла мораль
2. Методика викладання теми: Цінності людини в сучасному світі.
3. Методика викладання теми: Моральні виміри людського спілкування.

Змістовний модуль II (2 год)

Методика викладання естетики

4. Програма з курсу «Основи естетики» 10-11 клас. Естетичне виховання як запорука виховання гармонійної особистості. Предмет естетики. Структура естетичної свідомості.

Методики викладання теми: Естетика в духовному житті суспільства.

Категорії естетики. Художня творчість

5. Теми семінарських занять

Змістовий модуль I

Тема: Методика викладання теми: Культура спілкування та етикет.

Змістовий модуль II

Тема: Методика викладання теми: Видова специфіка мистецтва.

Теми семінарських занять

Змістовий модуль I

Семінарське заняття № 1.

Тема: **Культура спілкування та етикет.**

1. Виникнення правил етикету. Церемонії.
2. Гарні манери.
3. Вміння спілкуватися. Спілкування долає відстань: мовний етикет, спілкування то телефону, інтернету.
4. Етикет за столом.

5. Як робити й приймати подарунки.
6. Правила поведінки в громадських місцях.
7. Моральні норми українського народу. Український етикет.
8. Звичаї народів України.

Література:

1. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис – К., 1993.
2. Данилевська І., Пометун О., Етика. Підручник 5 кл. – К., Генеза, 2005.
3. Естетика./ За ред. В.Лозового – К., 2004.
4. Естетика./ За ред. Уліщенко М. – К., 1998.
5. Єфіменко В., Кундеревиц О. Етика. Підручник 6 кл. – К., 2006.
6. Лозко Г.С. Народознавство – К.,1994.
7. Малахов В. Етика. – К., 2004.
8. Нечволод Л. Етика. 5 кл. Матеріали до уроків. Дидактичні матеріали – Харків, 2004.
9. Мартинюк О., Гісен О. Етика. Робочий зошит 5 кл. - Х., 2006.
10. Мартинюк О., Гісен О. Етика. Робочий зошит 6 кл. Х., 2006.
11. Сухомлинський В.О. Твори в 5-ти томах. – К., 1970-1980.
12. Тофтул М.Т. Етика. Навчальний посібник. – К., 2005.
13. Феофимов Л.Г. Умеете ли вы себя вести. – К., 1990.
14. Шеломенцев В.І. Етикет і сучасна культура спілкування. – К, 2005.

Змістовий модуль II

Семінарське заняття № 2.

Тема: Видова специфіка мистецтва.

1. Генезис мистецтва і формування його видової структури.
2. Архітектура. Архітектура України. Архітектура Києва. Специфіка стилю: готика, бароко, класицизм, модерн, еkleктика. Методика вивчення стилю.
3. Скульптура. Пам'ятники міста Києва.
4. Живопис. Жанрове розмаїття українського живопису: портрет, пейзаж, натюрморт, побутовий жанр, примітивізм. Методика вивчення жанру і стилю мистецтва.

5. Музика. Українська музика. Методика слухання музичного твору.
6. Естетична специфіка літератури.
7. Театр. Хореографія.
8. Кінематограф. Українське кіно.

Література:

1. Бібліотека шкільного світу. Інтегральні уроки з предметів естетичного циклу// Видавець Галіцина Л.Г. – К., 2006.
2. Борев Ю. Эстетика – М., 1989.
3. Бычков В.В. Эстетика - М., 2004.
4. Калінський А.Г. Основи естетики – Тернопіль, 2004.
5. Левчук Л.Т., Онищенко О.І. Основи естетики. Навчальний посібник для учнів 10-11 кл. – К., 2000.
6. Левчук Л.Т., Панченко В.І., Онищенко О.І., Кучерюк Д.Ю. Естетика/ за ред. Левчук Л.Т. – К, Вища школа, - 2005.
7. Онищенко О.І. Основи естетики. – К., 2000.
8. Пустовит А.В. Этика и эстетика. Наследие запада. История красоты и добра. Учебное пособие. – К., 2006

**6. Навчально-методична карта дисципліни
«Методика викладання етики і естетики»**

Разом **36** години, лекції – **6** год, семінарські - **6**год, індивідуальна робота – **2**, модульна контрольна робота – **2**, самостійна робота – **20**, підсумковий контроль – **2**.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модуль	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II		
Назва модуля	Методика викладання етики				Методика викладання естетики		
Кількість балів за модуль	59 балів				52 бали		
Лекції (відвідування)	1	1	1		1		
Лекції	1. Предмет і завдання методики викладання етики і естетики. 2. Моральні цінності у нашому житті. 3. Моральні виміри спілкування.				1. Методика викладання естетики. Естетичне виховання.		
Семінарські заняття (відвідування)				1		1	
Теми семінарських занять (бали)	1. Культура спілкування і етикет.			5x2	1. Видова специфіка мистецтва.	5x2	
Самостійна робота (бали)	Дидактичні матеріали до тем				Дидактичні матеріали до тем		
	5	5	5		5		
Види поточного контролю	ІНДЗ – 30				Творча робота - 10		МКР - 25
Підсумковий контроль	Залік						

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модуль	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II		
Назва модуля	Методика викладання етики				Методика викладання естетики		
Кількість балів за модуль	59 балів				52 бали		
Лекції (відвідування)	1	1	1		1		
Лекції	1. Предмет і завдання методики викладання етики і естетики. 2. Моральні цінності у нашому житті. 3. Моральні виміри спілкування.					1. Методика викладання естетики. Естетичне виховання.	
Семінарські заняття (відвідування)				1		1	
Теми семінарських занять (бали)	1. Культура спілкування і етикет.			5x2	1. Видова специфіка мистецтва.	5x2	
Самостійна робота (бали)	Дидактичні матеріали до тем				Дидактичні матеріали до тем		
	5	5	5		5		
Види поточного контролю	ІНДЗ – 30				Творча робота - 10		МКР - 25
Підсумковий контроль	Залік						

7. Завдання для самостійної роботи. 18 годин

До I змістового модуля

Методика викладання етики

Розробити фрагменти заняття: бесіду, ситуацію, крилаті вислови, прислів'я, приказки, кросворди, дидактичні матеріали до занять.

Тема 1: Методика викладання теми: Моральні цінності спілкування

1. Як досягти поваги у колективі.
2. Як досягти успіху у спілкуванні.
3. Етикет особливих випадків.

Тема 2: Методика викладання теми: Людина – частина Всесвіту

1. Ставлення людини до природи.
2. Довкілля та здоров'я людини.

3. Любов - найвище почуття.
4. Альтруїзм та егоїзм.
5. Мистецтво керувати собою.

Тема 3: Методика викладання теми: Цінності демократичного і громадянського суспільства

1. Мораль і закон.
2. Як співвідносяться право, свобода і обов'язок.

Розробити фрагменти заняття, бесіди, аналіз художніх творів.

До II змістового модуля

Методика викладання естетики

Тема 4: Методика викладання теми: Мистецтво як естетичне явище (розробка уроку).

1. Художній образ.
2. Засоби художньої виразності.

Тема 6: Методика викладання теми: Історичні закономірності розвитку мистецтва (розробка позакласного заходу).

1. Функції мистецтва.
2. Форма і зміст у мистецтві.
3. Етнічне, національне і загальнолюдське у мистецтві.
4. Українське образотворче мистецтво.
5. Історія українського театру.
6. Образотворче мистецтво в Україні в іменах.

7. Творчий портрет художника: Г. Яблонська, М. Приймаченко, К. Білокур.
8. Музичне мистецтво. Опера.
9. Музичне мистецтво. Балет.
10. М. В. Лисенко – основоположник української національної музики.
11. Сучасне українське мистецтво.
12. Книжкова графіка.
13. Декоративно прикладне мистецтво України.
14. Художнє життя Києва.

Розробити плани бесіди естетичного аналізу художніх творів, розповідей про митців, їх творчість і талант, написати творчу тематичну роботу.

8.Карта самостійної роботи студента 18 годин

Змістовний модуль та теми курсу	Кількість годин	Академічний контроль	Бали	Термін виконання
Змістовний модуль I Методика викладання етики. Опрацювання тем і літератури, розробка дидактичних матеріалів до занять.				
Тема 1: Моральні цінності спілкування. Методика викладання	3 год	Семінарське заняття	5	1 тиждень
Тема 2: Людина – частина Всесвіту. Методика викладання.	4 год	Розробка дидактичних матеріалів до заняття	5	2 тиждень
Тема 3: Цінності демократичного суспільства. Методика викладання.	2 год	Тест підсумковий.	5	3 тиждень
Разом	9 год		15	
Змістовний модуль II Методика викладання естетики. Опрацювання навчальних тем та літератури, першоджерел.				
Тема 4: Естетика як творчий аспект.	4 год		5	5-6 тиждень
Тема 5: Мистецтво як естетичне явище. Методика викладання	3 год		5	7 тиждень
Тема 6: Історичні закономірності розвитку мистецтва. Методика викладання	2 год		5	8 тиждень
Разом	20		30	

9. Навчальний проект

(Індивідуальне навчально-дослідне завдання)

Однією з форм самостійної роботи студентів є виконання індивідуальної навчально-дослідної роботи у вигляді методичної розробки заняття, творчої роботи, розробки сценарію і позакласних заходів у ЗОШ або конспекту першоджерела на відповідну тему з курсу «Методика викладання етики і естетики».

Для того, щоб отримати вищий бал з виконання роботи реферату, слід дотриматися усіх зазначених далі вимог.

Реферат має містити такі складові частини:

- титульний аркуш;
- план реферату (зміст роботи із позначенням сторінок);
- вступ (обґрунтування актуальності обраної теми);
- основна частина;
- висновки;
- список використаної літератури.

Обсяг реферату має бути в межах 10 сторінок комп'ютерного набору без списку літератури та додатків.

Усі розділи і підрозділи, що є у плані, повинні бути виділені в тексті заголовками та підзаголовками.

Текст розміщується на аркуші, обмеженому берегами: лівий - не менше 30 мм; правий - 15 мм; верхній - 20 мм; нижній - 20 мм. Текст у комп'ютерному варіанті виконується шрифтом - Times New Roman, розміром -14, міжрядковий інтервал - 1,5.

Порядковий номер проставляється праворуч у верхньому куті сторінки. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, на ньому порядковий номер не ставиться. Він проставляється на наступній сторінці далі по порядку.

Розділи або глави нумеруються арабськими цифрами, а підрозділи або параграфи - цифрою розділу і підрозділу через крапку.

Наприклад, якщо розділ буде другим, то він позначається: Розділ 2: ... (далі йде назва розділу), а відповідно перший підрозділ цього розділу: 2.1. (далі йде назва підрозділу) і так далі за порядком до наступного розділу.

Список використаної літератури повинен містити бібліографічний опис джерел, використаних студентом під час роботи над темою. Укладаючи його, необхідно додержуватись вимог державного стандарту. Кожен бібліографічний запис треба починати з нового рядка, літературу слід розташовувати в алфавітному порядку авторів та назв творів. Бібліографічні записи повинні мати порядкову нумерацію. Посилання на літературу робляться в тексті з позначенням їх порядкового номера в списку і сторінок через кому в прямокутних дужках. Наприклад: [6, 123], або на декілька підряд сторінок [7, 34-37]. Якщо посилання робиться на ціле джерело без зазначення конкретних сторінок, то вказується лише порядковий номер у списку в прямокутних дужках. Наприклад: [10]. Якщо на декілька джерел, то цифри номеру йдуть через крапку з комою. Наприклад: [10; 15] або [7; 10; 12].

1. Вебер М. Протестантская этика и дух капитализма // Избр.произв. – М. 1990.
2. Тофтул М.Г. Етика. Навчальний посібник. – К., 2005.

10. Орієнтовні теми на навчально-дослідного завдання

Розробити конспекти заняття, бесіди, презентацій

1. Не кривди, синку, хліба: методика проведення.
2. Гість – радість у домі: методика проведення.
3. Розмова про розмову. Вчимося слухати і чути, інших.
4. Дім наш – рідна хата.
5. Шануймо працю людей.
6. Секрети ввічливої людини.
7. Уроки чемності для хлопчиків і дівчаток.
8. У країні Добрих і Ввічливих людей.
9. Ми йдемо до школи. Ти і твої друзі.
10. Ми йдемо до їдальні. Чи слухаються тебе виделка, ложка і ніж.
11. Слова щирого вітання.
12. Як інших навчити поваги до себе.

Розробка сценаріїв позакласних заходів художньо-естетичного циклу

Методичні рекомендації. **Сценарії свят:**

1. День незалежності;
2. Свято мами;
3. День знань;
4. День народження;

Сценарій календарно-обрядових свят:

5. Свято Миколая;
6. Новий рік;
7. Різдво.

Бесіди про мистецтво:

1. Творчі портрети митців.
2. Віртуальні екскурсії (по Україні, по Києву).
3. Художні пам'ятки України.
4. Музично-художні лекторії «Пори року» (П.І. Чайковський «Пори року»).

11. Орієнтовні питання до модульної контрольної роботи

Методика викладання даних тем:

1. Походження моралі.
2. Мораль і право як регулятори життя громади у суспільстві.
3. Мораль і звичай.
4. Моральні забор'язання людини щодо природного світу.
5. Правила життя у суспільстві.
6. З чого починається дружба.
7. Працьовитість як риса моральності.
8. Бути громадянином своєї держави.
9. Що називають несправедливістю; як протидіяти несправедливому.
10. Що означає бути щасливим.

11. Вміння користуватися мовним етикетом.
12. З чого починається людська досконалість.
13. Коли буває соромно.
14. Що означає бути чесним.
15. Звичаї нашого народу: в чому їх сила.
16. Давньогрецька естетика.
17. Естетична думка в країнах Сходу.
18. Естетика Візантії.
19. Естетика Київської Русі.
20. Естетика Середньовіччя.
21. Естетика Відродження.
22. Естетика Просвітництва.
23. Естетика Нового часу.
24. Естетика в духовного життя Укоаїни кінця XVIII ст. Г.С. Сковороди.
25. Традиції естетичного виховання в Україні.
26. Творчий потенціал естетичного виховання.
27. Естетичні погляди новітнього часу.

12. Орієнтовані питання з курсу «Методика викладання етики і естетики»:

1. Програми з етики «Етика» 5 кл. ЗОСШ, «Етика» 6 кл. ЗОШ.

2. Основні програмні вимоги з курсу «Етика» 5-6 кл.
3. Основний зміст курсу «Основи естетики» 9-10 КЛ. ЗОСШ. Етика вчителя.
4. Основні засади морально-етичного виховання.
5. Естетичне виховання.
6. Інтегральні уроки художньо-естетичного циклу.
7. Методична розробка заняття з курсу «Етики», «Основи естетики». Основні вимоги.
8. Предмет етики.
9. Виникнення моралі.
10. Мораль і звичаї. Традиції морально-етичного» виховання в Україні.
11. В. Сухомлинський про етичне виховання дитини.
12. Цінності людини в сучасному світі. Методика вивчення.
13. Моральні цінності – життєві орієнтири індивіда.
14. Поняття обов'язку. Методика вивчення.
15. Честь і гідність. Методика вивчення.
16. Коли буває соромно. Методика вивчення.
17. Поняття справедливості. Методика вивчення.
18. Як уникнути конфліктів у стосунках. Методика вивчення.
19. Добро і зло. Методика вивчення.
20. Моральні цінності спілкування.
21. Толерантність. Повага. Милосердя. Методика вивчення.
22. Вчинок; вплив вчинків на наше життя.
23. Що означає бути щасливим.
24. З чого починається дружба.
25. Виникнення правил етикету.
26. Гарні манери. Вміння спілкування.

27. Етикет особливих випадків.
28. Правила поведінки в громадських місцях.
29. Моральні норми українського народу. Український етикет.
30. Мовний етикет.
31. Спілкування долає відстань.
32. Сила моральних почуттів. Любов - найвище почуття.
33. Альтруїзм і егоїзм.
34. Моральні забор'язання людини щодо природи.
35. Які звички є шкідливими.
35. Права та свободи людини.
36. Захист прав людини в демократичному суспільстві.
37. Мораль і закон (право) як регулятори життя громадян у суспільстві.
38. Як співвідносяться право, свобода і обов'язок.
39. Соціальна справедливість і соціальна різноманітність.
40. Громадянська позиція – цінність демократичного суспільства.
41. Полікатегоріальність сучасної естетичної науки.
42. Категорії естетики.
43. Категорії «прекрасне», «потворне». Методика вивчення.
44. Категорії «трагічне», «комічне». Методика вивчення.
45. Художня творчість.
46. Природа художнього таланту.
47. Предмет мистецтва.
48. Функції мистецтв.
49. Генезис мистецтва. Видова специфіка мистецтва.
50. Архітектура. Стилi в архітектурі.
51. Скульптура. Творчий доробок українських скульптурів.
52. Живопис як вид образотворчого мистецтва.
53. Українське образотворче мистецтво в іменах.
54. Народність, національне, загальнолюдське у мистецтві.

55. Музика. Жанрово-родова специфіка.

13. Методи навчання

Матеріал курсу “Методика викладання етики та естетики” викладається студенту і опрацьовується ним у процесі проведення лекційних, семінарських занять та індивідуальної роботи: самостійної творчої роботи.

Лекції проводяться з використанням інтерактивної дошки, де визначено тему, план, навчальну та додаткову літературу.

Визначаються методичні рекомендації до семінарських занять; зазначаються структурні моменти методичної розробки заняття, заходу; методичні поради щодо самостійної роботи і виконання ІНДЗ.

На семінарських заняттях використовуються інтерактивні методи навчання: індивідуальні, кооперативні, у співпраці, колективні. Викладач виступає в ролі організатора. Універсальні технології передбачають застосування методу моделювання реальних життєвих ситуацій, спрямованих на спільне розв’язання проблеми, а також рольових ігор. Це забезпечує формування навичок і вмінь: навчально-інтелектуальні вміння, поведінкові вміння та навички, творчі та художньо-творчі вміння.

14. Методи оцінювання

Рівень знань з курсу «Методика викладання етики та естетики» та напрямки самостійної роботи повинні бути підсумовані на диференційованому заліку.

Студент по закінченню курсу повинен знати: основи курсу, його предмет, об’єкт, головні поняття, проблеми та функції.

Після опанування курсу студент повинен вміти: володіти категоріальною базою, вміти самостійно мислити і аргументовано відстоювати свою позицію; володіти методикою викладання етики та естетики, достатньо володіти методичним інструментарієм, дидактичними матеріалами.

Підсумкова оцінка знань і умінь студента виражається у певній кількості балів. Важливою складовою підсумкової оцінки є самостійна робота, творча робота, яка оцінюється на індивідуальних заняттях.

Також студент отримує бали за проведену індивідуальну навчально-дослідну роботу під керівництвом викладача.

На успішне закінчення навчання з даної дисципліни також впливає виражена у балах оцінка за підсумкові контрольні роботи, які проводяться наприкінці кожного змістового модулю. Головними критеріями оцінювання контрольних робіт є самостійність, послідовність і повнота відповідей контрольної роботи мають декілька варіантів.

Для остаточного підсумку роботи студента додаються бали за виконане ІНДЗ в формі методичної розробки заняття, сценарію позакласного заняття і т.д.

Бали нараховуються відповідно до національної шкали, коефіцієнт 1,11 та відповідно за шкалою ECTS.

Система поточного і підсумкового контролю дисципліни

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Методика викладання етики і естетики» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип коопераційної звітності, обов'язкового модульного контролю, накопичувальної системи рівня знань, вмінь і навичок з кількістю підсумкових балів (100). Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і модульного контролю здійснюється відповідно до навчально-методичної карти з зазначеним терміном контролю.

Розрахунок рейтингових балів

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів як одиницю	Кількість одиниць	Кількість рейтингових балів
1	Відвідування лекцій	1	4	3
2	Відвідування семінарських занять	1	2	3
3	Робота на семінарських заняттях	10	2	20
4	Виконання завдань до самостійної роботи	5	6	30
5	ІНДЗ	30	1	30
6	Модульний контроль	25	1	25
7	Творча робота	10	1	10
Підсумковий рейтинговий бал		Коефіцієнт 1,21		121

15.Розподіл балів, що присвоюються студентам упродовж вивчення програми «Методика викладання етики і естетики».

Підсумкова кількість балів (max 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Уніфікована система оцінювання КУ (max 167)
1-34	«незадовільно» (повторний курс)	F	1-38
35-59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	Fx	39-66
60-68	«достатньо» (задовільно)	E	67-75
69-74	«задовільно»	D	76-82
75-81	«добре»	C	83-90
82-89	«дуже добре»	B	91-99
90-100	«відмінно»	A	100-111

16. Методичне забезпечення

1. Лаврова Л.Я. “Методика викладання етики та естетики”. Навчальна програма за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу для студентів денної форми навчання 01.01. “Педагогічна освіта” 7.01.01.03 “Педагогіка і методика середньої освіти. Образотворче мистецтво” за освітньо-кваліфікаційним рівнем “спеціаліст”. – КУ імені Бориса Грінченка, 2010.

- 15 примірників у читальній залі, 3 примірники на кафедрі, є у електронному варіанті;

- плани семінарських занять – 2 примірника на кафедрі філософії, 2 примірники у читальній залі, є у електронному варіанті.

Пакет дидактичних матеріалів. Методичні рекомендації до написання ІНДЗ, творчих і модульних контрольних робіт і орієнтовані теми для самостійної роботи, поточного модульного контролю, тестові завдання.

17. Рекомендована література

1. Базен Жермен. История искусства от Возрождения до наших дней. – М., 1994.
2. Банфи А. Философия искусства . – М. , 1989.
3. Бібліотека шкільного світу. Інтегральні уроки з предметів естетичного циклу// Видавець Галіцина Л.Г. – К., 2006.
4. Борев Ю. Эстетика – М., 1989.
5. Білик Б. Культурологія – К., 2004.
6. Борейко В. Введение в природоохранную эстетику - К., 1997.
7. Виппер. Введение в историческое изучения искусства – М., 1988.
8. Воспитание в школе. Нравственное воспитание в начальной школе. Разработки внеклассных мероприятий./Творческий составитель Е.А. Гальцова. – Волгоград. Учитель. 2007.
9. Гадамер Г. Г. Актуальность прекрасного – М., 1991.
10. Гегель Г. Эстетика в 4-х томах – М., 1968 Т. 2 – 3.
11. Голубев Г. Этика. Учебник – М., 2007.
12. Горфункель А. Философия эпохи Возрождения – М., 1990.
13. Гріненко Г. Хрестоматія з історії філософії культури – К., 1998
14. Гусейнов А.А. Айресян Р.Г. Этика – Москва, 2000.
15. Данилевська І., Пометун О., Етика. Підручник 5 кл. – К., Генеза, 2005.

16. Дземидов В. О комическом – М., Прогресс. 1984.
17. Єфіменко В., Кундеревич О. Етика. Підручник 6 кл. – К., 2006.
18. Етос і мораль у сучасному світі / Аболіна Т.Г., Єрмоленко А.М. – К., 2004.
19. Естетика. Навчальний посібник /За ред. Лозового В.А. – Суми, 2003.
20. Эстетика./ Под ред. Радугина А.А. – М., 1998.
21. Естетика./ За ред. Левчук Л.Т. – К., 2000.
22. Загальні питання естетичного виховання в школі ./ В. Шацька. – К., 1990.
23. Ильенков Э.В. Об эстетической природе фантазии - М., 1994.
24. Уржі Томан. Мистецтво говорити. - К., 2001.
25. Кант И. Лекции по этике / перев. с нем. А.А. Судаков, В.В. Крылова, ред. и сост. А.А. Гусейнов – М., 2000.
26. Конарский Л.С. Диалектика эстетического процесса – М., 1978.
27. Корнегі Д. Як навчитися виступати публічно – К., 2001.
28. Кон И. Открытие «Я» - М., 1978.
29. Кривцун О. Эстетика – М., 1998.
30. Кукушкин В.М. Твоя профессиональная этика – М., 1994.
31. Левчук Л.Т., Онищенко О.І. Основи естетики. Навчальний посібник для учнів 10-11 кл. – К., 2000.
32. Лозко Г.С. Народнознавство – К.,1994.
33. Лосев А.Ф. Эстетика Возрождения – М.,1978.

34. Лихачёв Д.Б. Теория эстетического воспитания школьников – М., 1990.
35. Малахов В. Етика. Курс лекций. – К., 2004.
36. Мартинюк О., Гісен О. Етика. Робочий зошит 5 кл. - Х., 2006.
37. Мартинюк О., Гісен О. Етика. Робочий зошит 6 кл.- Х., 2006.
38. Мовчан В.І. Історія і теорія етики. Курс лекцій. Навчальний посібник. – Дрогобич, 2003.
39. Некрасов А.И. Этика. Чтение пособие – М., 2003.
40. Нечволод Л. Етика. 5 кл. Матеріали до уроків. Дидактичні матеріали – Харків, 2004.
41. Овсянников М.Ф. История эстетической мысли – М.,1978.
42. Павелкін Р. Розвиток моральної свідомості та самосвідомості в дитячому віці. – Рівне, 2004.
43. Пінчук Т.Д. Етика взаємин учителів і учнів – К., 1989.
44. Пойов Л. А. Десять лекций по этике. - М., 2001.
45. Педагогічна майстерність. Підручник / І. Зязюн – К. Вища школа, 1987.
46. Пустовит А.В. Этика и эстетика. Наследие запада. История красоты и добра. Учебное пособие. – К., 2006.
47. Тофтул М.Т. Етика. Навчальний посібник. – К., 2005.
48. Филиппова В. Задачи и упражнения по этике – М., 1993.
49. Хоружа Л. Етична компетентність вчителя як основа реалізації гуманістичної освіти// Шлях освіти. 2003. № 3.

50. Чернокозов Н.И. Профессиональная этика учителя. Книга для учителя. 2-е изд. дополн. – К., Рад.школа, 1988.
51. Шестаков В.П. Эстетические категории. Опыт системного и исторического исследования – М. 1983.
52. Швейцер А. Культура и этика – М., 1973.
53. Юм. Д. исследования о причинах морали. Сочинения в 2-х т. – М., 1985 – Т 2.

